

15. SREČANJE "MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA"

DREVESA DRUGAČE

Avtor: Sašo Omerzu 7.razred

OSNOVNA ŠOLA
LOVRENC NA POHORJU

MENTORICA:
Cvetka Arl

Lovrenc na Pohorju, april 1998

OBSEG NALOGE

Naloga je napisana na 31 straneh.

Vsebina naloge je napisana na 21 straneh.

Med tekstom je 37 slik.

Priloge:

Zemljevid – en izvod.

KAZALO

OBSEG NALOGE	2
KAZALO	3
I. POVZETEK NALOGE	4
II. NAMEN IN CILJI	5
III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV	6
IV. VSEBINA	7
1. UVOD	7
2. IGLAVCI	7
2.1. BOR PRI KLANČNIKU	8
2.2. ZELENİ BOR PRI KLANČNIKU	9
2.3. RDEČI BOR NA RUTI	10
2.4. SEKVOJADENDRON	11
2.5. TSUGA	12
2.6. TISA NA ROTHOBI	13
2.7. GROBELNIKOVA TISA	14
3. LISTAVCI	15
3.1. HEINSCHOVA BUKEV	15
3.2. PAVLAKOVA BUKEV	16
3.3. KARNIČNIKOVA BUKEV	17
3.4. KARNIČNIKOV HTAST	18
3.5. KLANČNIKOV HRAST	19
3.6. GROBELNIKOVA LIPA	20
3.7. STOLETNA LIPA	21
3.8. KOGLARJEVI LIPI	22
3.9. DREVESA SE IMAJO RADA	23
3.10. GROBELNIKOV KOSTANJ	24
3.11. KAPUSOV KOSTANJ	25
3.12. SOŽITJE (oreh, češnja)	26
3.13. POMLADNI UTRINEK	27
V. REZULTATI IN DISKUSIJA	28
VI. ZAHVALA	29
VII. LITERATURA	30
VIII. PRILOGA	31

I. POVZETEK NALOGE

Delo moje raziskovalne naloge je potekalo predvsem na terenu, manjši del pa s pomočjo ustrezne literature.

Najprej sem povprašal ljudi o raznih posebnih drevesih na področju Lovrenca na Pohorju. Drevesa sem sam poiskal, jih premeril, fotografiral, opisal rastišče, določil nadmorsko višino, doma pa sem poiskal ostale podatke o tej drevesni vrsti v literaturi. Pri vsakem imenu drevesa sem dodal še latinsko ime. K svojemu opisu dreves sem dodal tudi še nekaj podatkov iz literature.

Drevesa sem v nalogi razdelil glede na drevesne vrste.

Vsa drevesa, ki so opisana v nalogi, rastejo precej oddaljeno od mojega doma. Do večine dreves sva z mentorico prepeščila, ker rastejo v odročnih, strmih podbočjih, le za manjši del sva lahko uporabila avto.

II. NAMEN IN CILJI

Pri raziskovalnem delu so me zanimala drevesa, ki so posebna, mogočnejša, zelo stara, ali kako drugače različna od drugih.

Odločil sem se, da jih bom poiskal, jih fotografiral, premeril, opisal rastišče, določil približno nadmorsko višino glede na najbližjo kmetijo, oziroma bližnji vrh. Drevesa sem meril v prsni višini odraslega človeka, s šivilskim metrom. Višino dreves sem določil približno, s primerjavo.

Poznal sem le tri posebna drevesa, to so: *STOLETNA LIPA*, *KLANČNIKOV HRAST* in *KOGLARJEVE LIPE*.

Naše področje je zelo bogato z gozdovi, zato sem domneval, da mora v njih biti še mnogo zanimivih dreves. Začel sem povpraševati ljudi, ki so tako ali drugače povezani z gozdom (kmete, gozdarje, planince...). Nekaj dreves sem odkril čisto po naključju, med samim delom na terenu, ker sem opazoval okolico z drugačnimi očmi, kot navaden sprehajalec. Pritegnila so me zaradi svoje mogočnosti, posebne oblike, debeline debla, posebne razvejanosti, drugačne rasti, pa tudi drevesa, ki niso značilna za naše področje.

S to nalogo želim opozoriti Zavod za gozdove Republike Slovenije in lastnike teh dreves, da so v naših gozdovih ogromna drevesa, ki bi jih bilo potrebno zaščititi in na ustrezen način predstaviti ljudem.

III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV

Bistvo mojega dela na terenu je potekalo na opazovanju, merjenju in fotografiranju.

Poiskal sem veliko dreves, izbral sem le najzanimivejše in jih razdelil po drevesnih vrstah:

- a.) iglavci:
- bor
 - sekvojadendron
 - tisa
 - tsuga

- b.) listavci:
- bukev
 - češnja
 - hrast
 - lesnika
 - lipa
 - pravi kostanj
 - oreh

IV. VSEBINA

1. UVOD

Lovrenc leži v kotlini, ki jo obdaja hribovje, Rdeči Breg, Kumen, Recenjok in Ruta, pokrito pretežno z gozdovi. Sem planinec, zato veliko hodim po gozdu. Med hojo sem opazoval drevesa. Posebno so me pritegnila drevesa, ki so rasla ob poteh. Odločil sem se, da poiščem še kakšno drevo, ki je še nisem poznal. Moja mentorica je tudi mentorica mladih planincev in tako sva se skupaj podala na odkrivanje.

2. IGLAVCI

2.1. BOR PRI KLANČNIKU - *Pinus sp.*

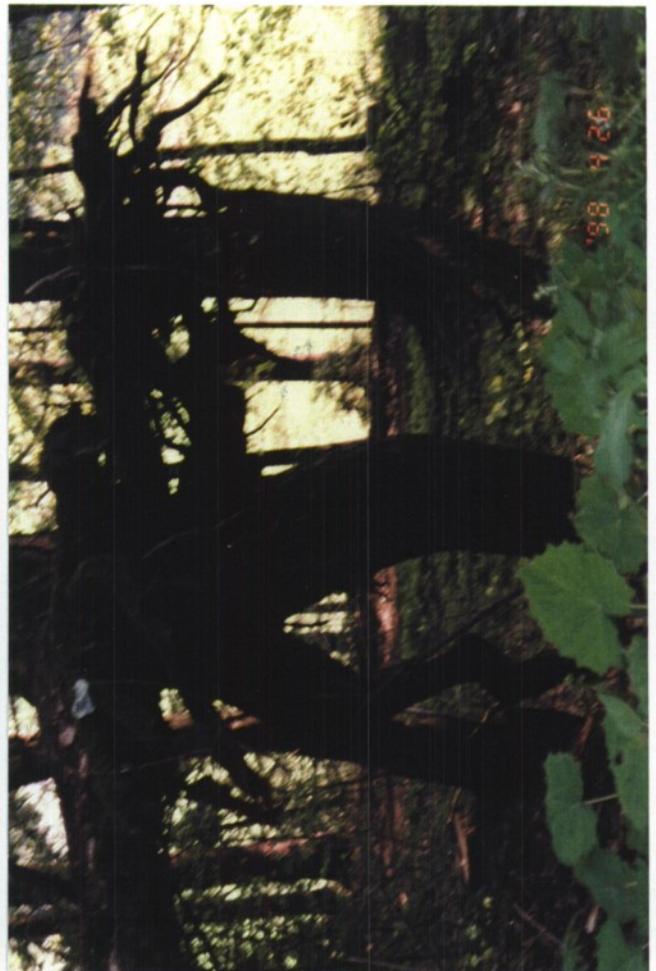
Raste na travniku na vrhu Rdečega Brega, na nadmorski višini okoli 877 m. Ima dva vrhova, eden je že zlomljen, drugi je še živ. Obseg živega vrha meri 153 cm, visok je približno 25 m. Ima zelo dolge iglice po tri na kratkem poganjku. Je prava posebnost na našem področju.

2.2. ZELENI BOR PRI KLANČNIKU - *Pinus strobus*

Raste v gozdu, skupaj z macesni, kleki, jelkami in podrastjo, ki jo predstavlja jerebika, na vrhu Rdečega Brega, na nadmorski višini okoli 877 m. Obseg debla je 220 cm, višina okoli 25 m. Lubje je hrapavo, na stranskih vejah pa gladko. Igllice so dolge od 10 - 15 cm zelenkasto modre, prožne in rastejo po skupinah po pet. Storži so dolgi od 20 - 25 cm, so raklo ukrivljeni in obrnjeni navzdol.

2.3. RDEČI BOR NA RUTI - *Pinus sylvestris*

Raste v gozdu med smrekami in macesni na položnem pobočju Rute na nadmorski višini okoli 500 m. Obseg debla je 197 cm, približna višina je 30 m.

Rdeči bor je značilen za vso Slovenijo. Lubje je hrapavo in rdečkasto. Ima kratke iglice, po dve na kratkem poganjku.

Zanimiv je zato, ker njegove korenine rastejo 3 m nad zemljo, kar je verjetno posledica udara zemlje pred leti. Bor je zdrav, z lepo oblikovano krošnjo.

2.4. SEKVOJADENDRON - *Sequoiadendron giganteum*

Raste na Rdečem bregu nad Karničnikom, pri Koroščevem vikendu, ob robu gozda skupaj s tsugo, duglazijo in zelenim borom, na nadmorski višini okoli 600 m. Obseg debla je 300 cm, višina okoli 30 m. Krošnja je lepo oblikovana, deblo pa je obsežno z rdečo rjavo vlaknasto skorjo. Igllice so luskaste, koničaste in dolge do 6 mm. Storži so jajčasti. Njeno naravno rastišče je v osrednji Kaliforniji, uspeva v vsakem podobnem podnebju, kjer je dovolj vlage in svežega zraka.

2.5. TSUGA - *Tsuga canadensis*

Raste na **Klančnikovem vrhu na Rdečem Bregu** na nadmorski višini 877 m, na ravnini v gozdu, kjer prevladujejo macesen, smreka in klek. Obseg debla je 125 cm, višina okoli 30 m, veje so obrnjene na jugovzhod. Igllice so sivo zelenkaste s po dvema svetlejšima progama na spodnji strani, dolge so od 10 - 20 mm in so razvrščene v parih. Storži so mali, viseči, z debelimi odpornimi luskami. Njihova domovina je Severna Amerika. Na našem področju sem našel le dve rastišči, to je na Klančnikovem vrhu in pri Koroščevem vikendu.

2.6. TISA NA ROTHOBİ - *Taxus baccata*

Raste na **Rothobi na Kumnu**, na nadmorski višini okoli 700 m, na travniku, v osojni legi. Je lepo oblikovano drevo, obseg debla je 150 cm, višina je okoli 6 m. Je zdrava in ima gladko lubje.

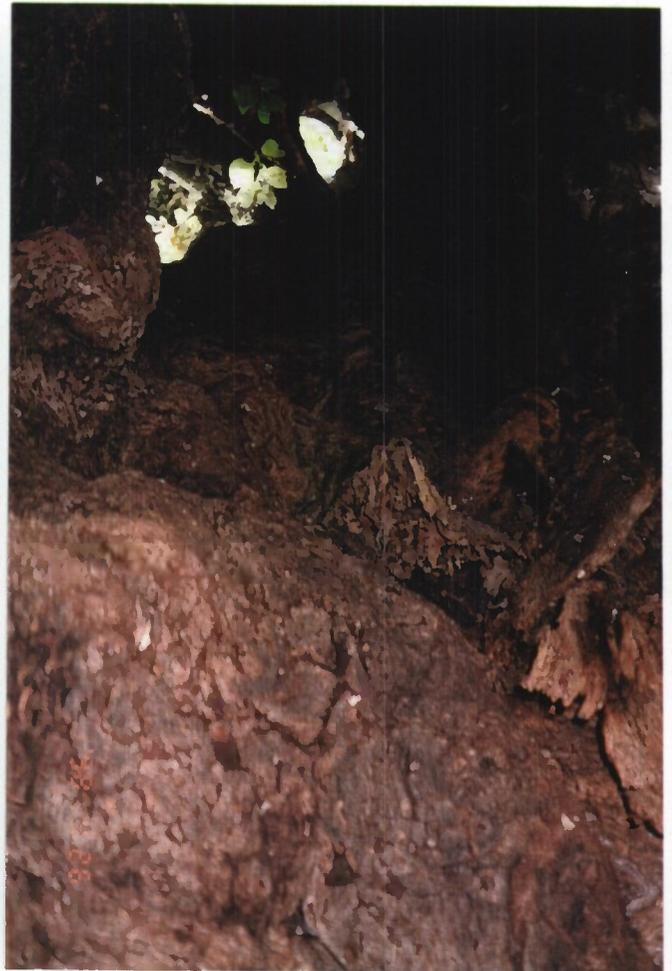
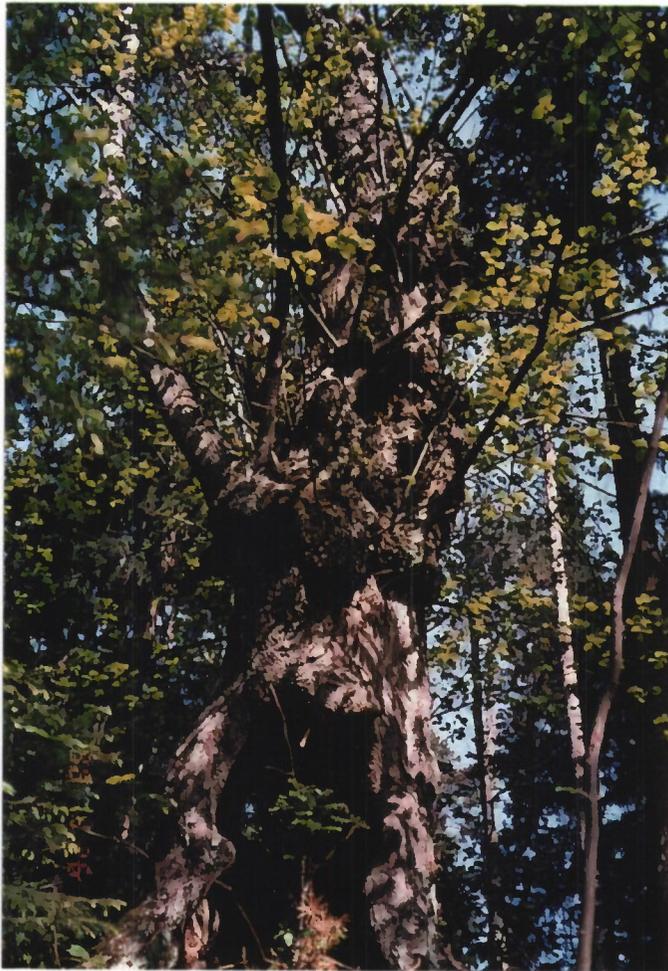
Skorja je rdečkasta, sprva gladka, s časoma pa razpoka. Tisa doseže zelo visoko starost, vendar ne vemo kakšno, ker njene starosti ne moremo ugotavljati po številu letnic na preseku debla; to drevo jih namreč ne tvori. Tisa ima z razliko od ostalih iglavcev mesnati plod, ki je strupen. Tisa počasi izumira, zato je zaščitena.

2.7. GROBELNIKOVA TISA - *Taxus baccata*

Raste pri kmetiji Grobelnik na Kumnu, na nadmorski višini okoli 700 m. Stoji na travniku ob hiši, mimo teče manjši hudournik. Obseg debla je 410 cm, višina okoli 10 m. Je razvejano drevo, s šestimi vrhovi. Je zdrava, z lepo oblikovano krošnjo, veje segajo do tal.

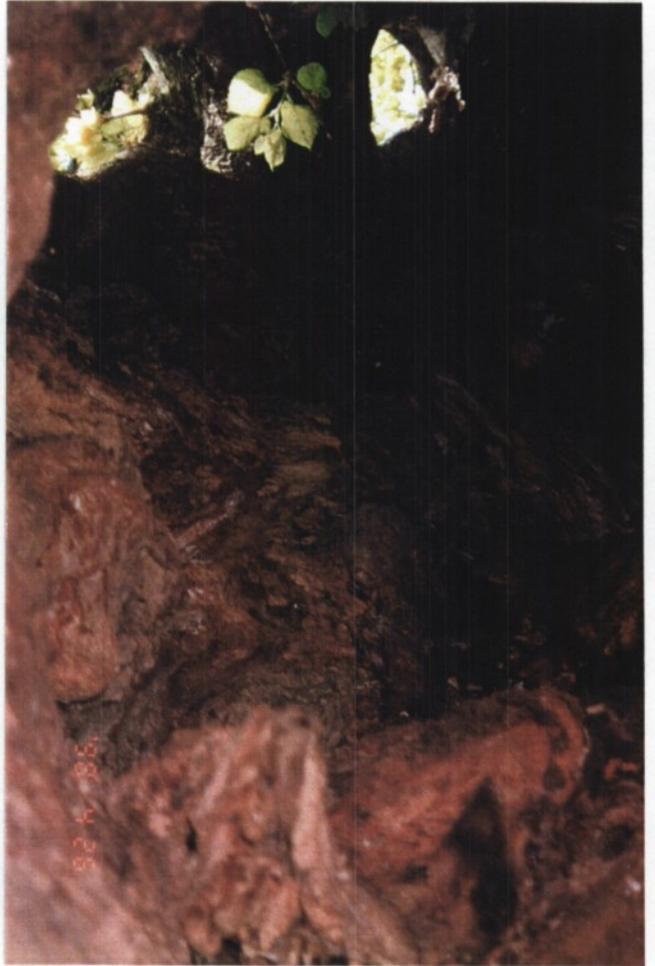
3.2. PAVLAKOVA BUKEV - *Fagus sylvatica*

Raste na Rdečem Bregu nad Pavlakom, na nadmorski višini okoli 600 m. Stoji na strmem pobočju, v mešanem gozdu. Obseg debla je 360 cm, visoka je okoli 25 m. Ima dva glavna vrhova, krošnja je redka. Zanimiva je zato, ker je njeno deblo votlo od tal do višine 10 m in je še vedno živa.

VOTLO DEBLO BUKVE

NOTRANJOST DEBLA

3.3. KARNIČNIKOVA BUKEV - *Fagus sylvatica*

Raste na Rdečem bregu pod Karničnikom, na nadmorski višini okoli 600 m. Stoji na zelo strmem pobočju, v mešanem gozdu. Obseg debla je 420 cm in visoka je okoli 15 m. Ima izrazito razvejane veje proti jugu. Na severni strani so veje polomljene in odmirajo. Deblo ima več bul.

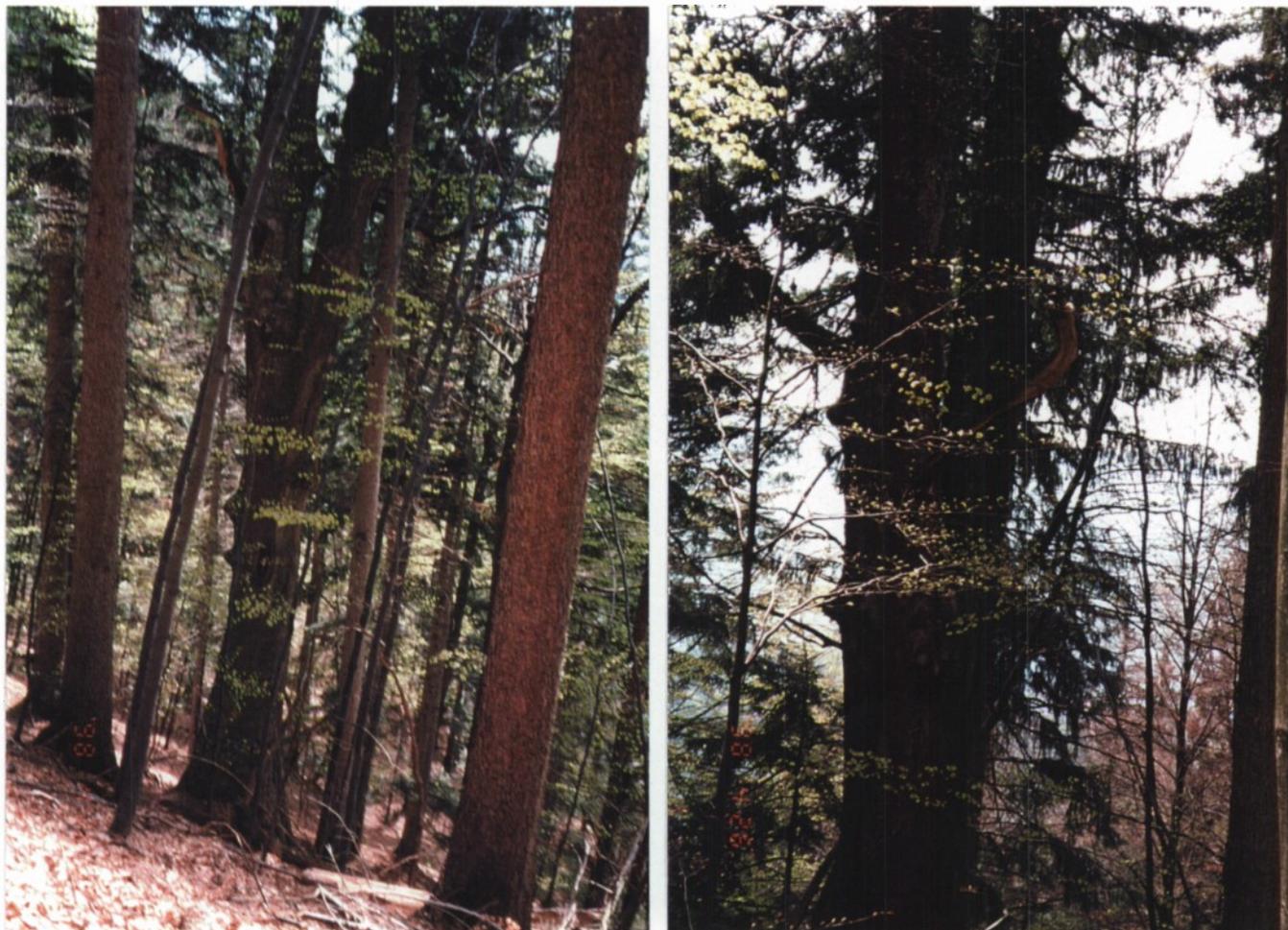
3.4. KARNIČNIKOV HRAST graden - *Quercus sessiliflora*

Raste na Rdečem Bregu pod Karničnikom, na nadmorski višini okoli 600 m. Stoji v mešanem gozdu na strmem pobočju. Obseg debla je 380 cm, približno je visok 20 m . ima tri vrhove z zelo močnimi vejami.

Skorja je siva in ostane gladka dokler ni rastlina stara 20 let, kasneje razpoka v navpičnih brazdah. Odrasli listi so trdi in usnjati. So svetleče zeleni, spodnja stran je svetlejša. Imajo dolg listni pecelj.

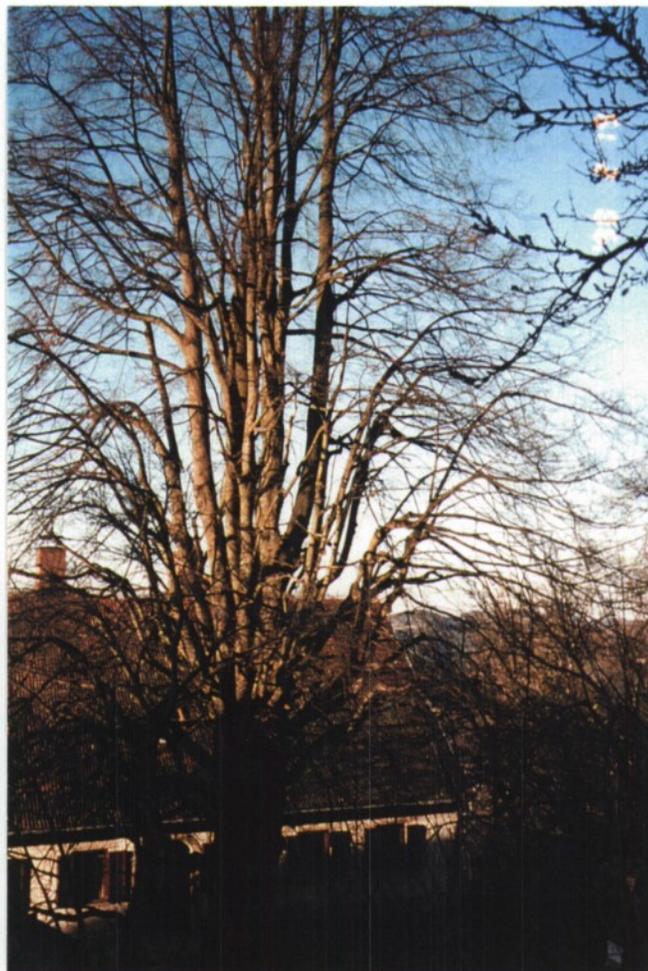
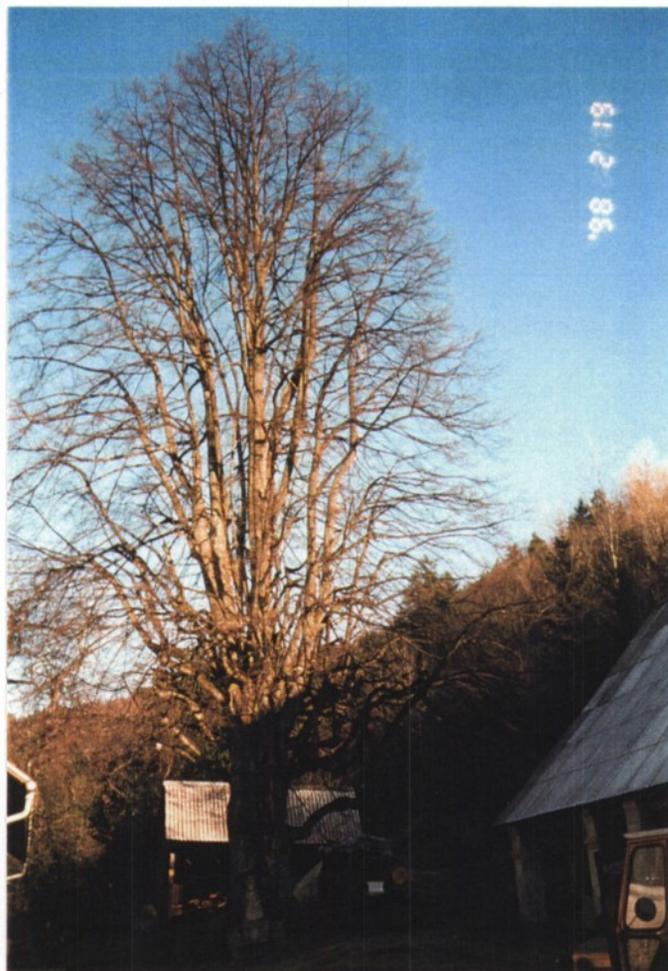
3.5. KLANČNIKOV HRAST graden - *Quercus sessiliflora*

Raste na Rdečem Bregu pod Klančnikom, na nadmorski višini okoli 800 m. Stoji na zelo strmem pobočju v mešanem gozdu. Obseg debla je 582 cm, visok je okoli 26 m. Glavno deblo je lepo oblikovano, krošnja je poškodovana, veliko vej je polomljenih.

Od vseh opisanih dreves ima le to tablo, ki opozarja na drevo in vsebuje osnovne podatke o drevesu.

3.6. GROBELNIKOVA LIPA - *Tilia platyphyllos*

Raste pri kmetiji Grobelnik na Kumnu, na nadmorski višini okoli 700 m. Stoji pri hiši. Obseg debla je 530 cm, visoka je od 30 - 35 m. Je zdrava, ima štiri glavne vrhove, je izrazito razvejana, z lepo oblikovano krošnjo.

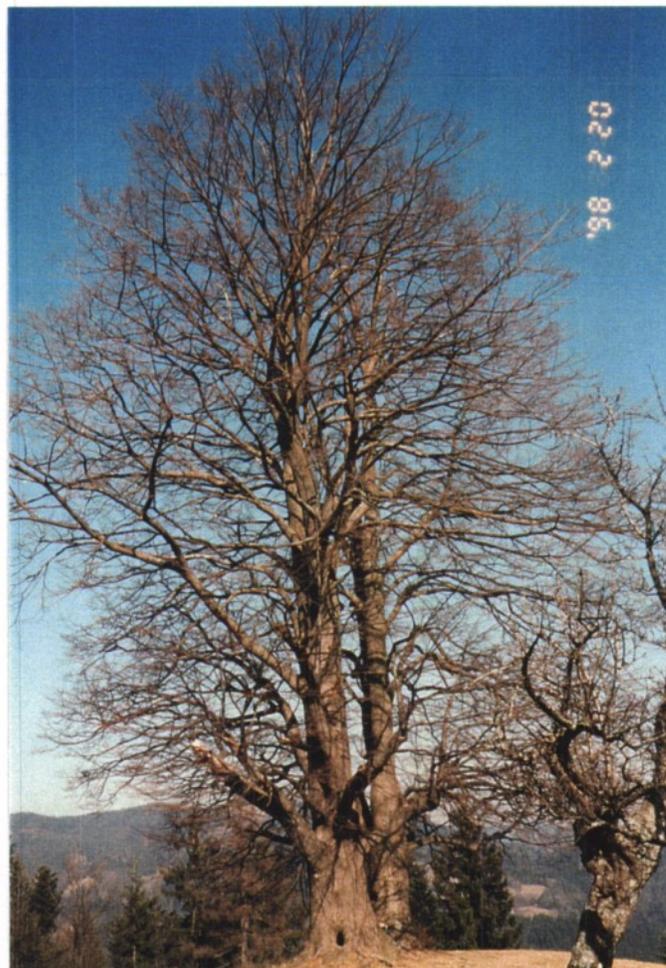
Deblo je ravno in vitko. Listi so srčasti, obe strani sta zeleni, na spodnji strani pa so nekoliko kosmati. Cvetovi so dišeči.

3.7. STOLETNA LIPA - *Tilia platyphyllos*

Raste na vrhu Rdečega Brega, ki ga poznamo po imenu "Stoletna lipa". Stoji na nadmorski višini 750 m, na travniku. Obseg debla je 380 cm, visoka pa je okoli 18 m. Ima enajst še živih vrhov. Prvotno je imela le dva vrhova, ki sta poškodovana od strele. Okoli lipa raste šesnajst mladih lip, več jih je na severni strani.

3.8. KOGLARJEVI LIPI - *Tilia platyphyllos*

Rasteta na **Koglarjevem vrhu na Recenjaku**, na nadmorski višini okoli 650 m. Stojita sami na travniku. Obseg debla ene je 233 cm, druge pa 300 cm. Visoki sta od 15 - 20 m, imata lepo oblikovani krošnji.

3.9. DREVESA SE IMAJO RADA (kostanja) - *Castanea sativa*

Dva prava kostanja v objemu, rasteta na Rdečem Bregu, pod Klančnikom, na nadmorski višini okoli 800 m. Eden je visok okoli 8 m in meri v obseg debla 125 cm, drugi je visok samo 4 m in meri v obsegu debla 115 cm. Rasteta ob robu gozda, na strmem pobočju.

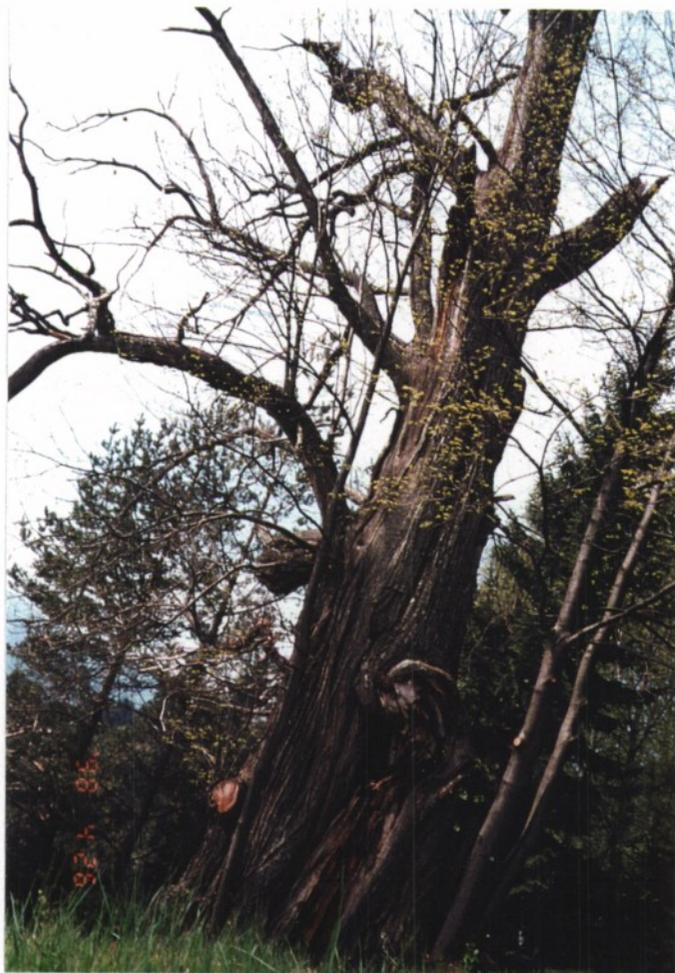
Na skorji se po 20. letu pojavijo sivo rjavi, nekoliko dvignjeni pasovi, ki spiralasto potekajo okoli debla in sicer v desno. Listi so veliki, podolgovati in suličasti. Listni rob je grobo, bodičasto nazobčan. Glavna in stranske žile iztopajo iz listne ploskve.

3.10 GROBELNIKOV KOSTANJ - *Castanea sativa*

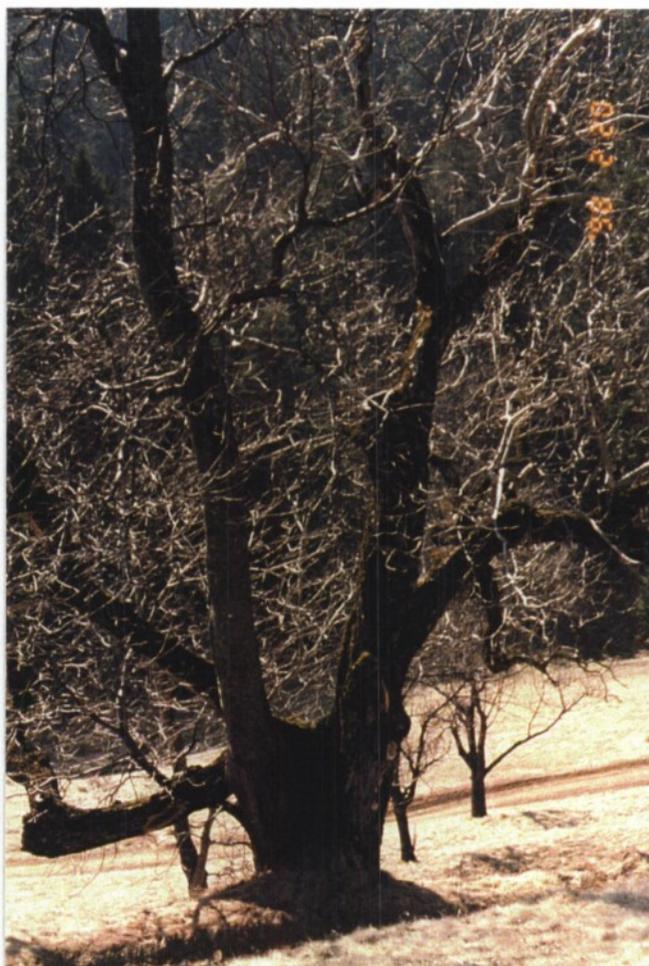
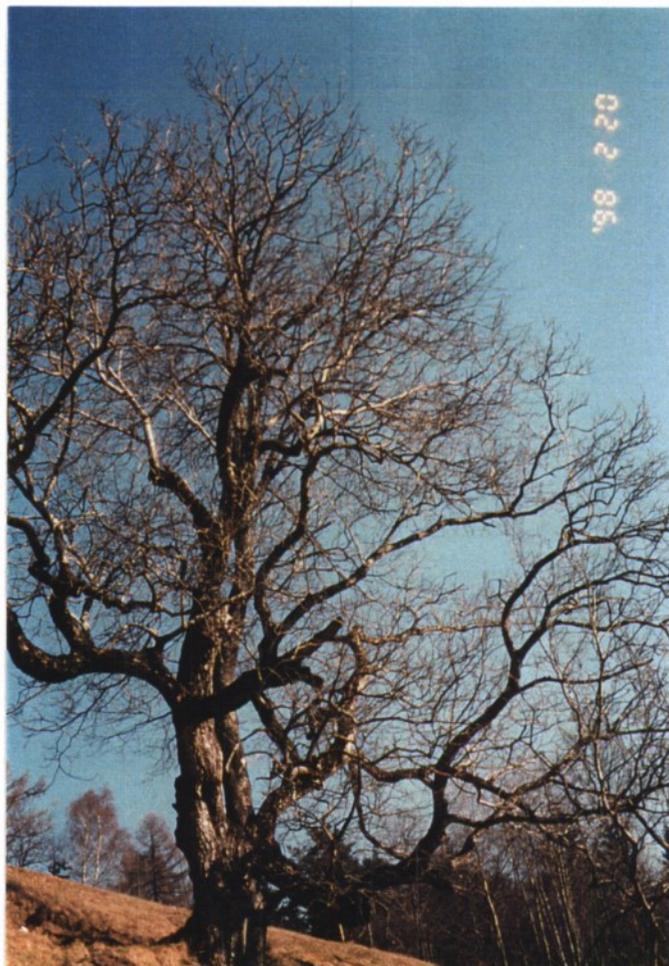
Raste na Kumnu pod kmetijo Grobelnik, na nadmorski višini okoli 650 m. Raste na robu gozda, na zelo strmem terenu. Ima tri vrhove, ki so močno razvejani. Visok je od 15 – 20 m, obseg debla ima 800 cm. V spodnjem delu krošnje se veje sušijo, vendar jih sprti odstranjujejo. V zgornjem delu je krošnja lepo oblikovana.

3.11. KAPUSOV KOSTANJ - *Castanea sativa*

Raste na Rdečem Bregu nad kmetijo Kapus, na nadmorski višini okoli 700 m. Stoji na travniku na strmem pobočju. Ima dva vrhova. Deblo je že močno poškodovano, stranske veje so polomljene. Obseg debla je 860 cm, visok je okoli 15 m. Ob kostanju so zrastle mladi kostanji, nekateri tudi iz starega debla.

3.12. SOŽITJE (oreh - češnja) - *Juglans regia* - *Prunus avium*

Rasteta na Recenjaku pod Koglarjevo kmetijo, na strmem, travnatem pobočju, na prisojni strani. Debli se do višine 1,5 m tesno dotikata, nato raste češnja nasredini, ima en vrh z lepo oblikovano krošnjo, oreh ima tri vrhove in rastejo levo in desno od češnje. Oreh je visok od 10 – 12 m, češnja od 12 – 15 m, obe debli skupaj pa imata obseg okoli 370 cm.

Češnja ima skorjo rdeče rjave barve, z leti razpoka in se lupi v vodoravnih trakovih. Premenalni suličasti listi in na vrhu koničasti listi so na robu dvojno narezani, gladki, zgornja stran je rahlo groba, spodnja pa precej puhasta.

Oreh ima sivo gladko skorjo, ki z leti razpoka. Listi so neparno permato deljeni v 5 – 9 ovalnih, gladkih lističev. Če jih zmečkamo med prsti, listi prijetno dišijo

3.13. POMLADNI UTRINEK – *Malus sylvestris*

Lesnika raste na vznožju Rdečega Brega, na nadmorski višini okoli 350 m. Visoka je okoli 10 m, obseg ima 80 cm. Stoji sama na travniku.

Drevo mi je padlo v oči zaradi kontrasta bele in zelene barve.

V. REZULTATI IN DISKUSIJA

Lovrenc na Pohorju leži na nadmorski višini 436 m. Obdaja ga hribovje Recenjaka, Kumna, Rdečega Brega in Rute.

To področje je bogato z gozdovi, saj je skupna površina vseh gozdov 7013 ha, od tega jih je 3526 ha v zasebni lasti. Prevladuje mešan gozd iglavcev in listavcev. Med drevesnimi vrstami so najpogostejše smreka, bukev in jelka. Gozd je poškodovan zaradi onesnaženosti ozračja, škod po divjačini, raznih boleznih in škodljivcev (lubadar in kostanjev rak).

Obdelal sem 20 dreves. Našel sem precej tis, opisal pa sem le dve. Presenetilo me je, da je pri nas še veliko tis, saj je tisa redko drevo in je zaščitena. Na Kumnu sem našel tudi naravno rastišče mladih tis, ki so velike od 10 – 15 cm.

Ugotovil sem, da so najmogočnejša drevesa pravi kostanji, sledijo tise, lipe, bukve in hrasti.

Vsa drevesa, ki sem jih prikazal v nalogi, so še v dobrem stanju, ne kažejo znakov boleznih in drugih večjih poškodb.

Našel sem tudi dve vrsti dreves, ki niso značilne za Slovenijo, še manj za Pohorje, to sta tsuga in sekvojadendron. Le tej pri nas pravimo sekvoja, vendar ni to sekvoja mamutovec.

Od vseh teh dreves je samo hrast pri Klančniku označen s tablo, na kateri so podatki, o njegovi višini in obsegu.

Največ zanimivih dreves sem odkril na Rdečem Bregu, sledi Kumen, nato Recenjaka.

Zavedam se, da vseh dreves, ki bi bile zanimive nisem odkril, kaj šele opisal. Na področju, kot je naše, je teh dreves še veliko.

Med samim delom v gozdu, sem bil zelo pazljiv in tako še odkril nekaj dreves, za ostale so mi povedali ljudje, ki so povezani z gozdom.

VI. ZAHVALA

Vsem, ki so mi pri nastanku naloge pomagali, se prisrčno zahvaljujem.

ZAHVALA VAM!

VII. LITERATURA

- Lanzara P., Pizzetti M., 1984. Drevesa. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Martinčič A., Sušnik F., 1969. Mala flora Slovenije. Cankarjeva založba, Ljubljana.
- Urednika Ingolič B., Krušič M., 1985. Atlas Slovenije. Geodetski zavod Republike Slovenije in Mladinska knjiga, Ljubljana.

VIII. PRILOGA

Zemljevid Lovrenca na Pohorju z označenimi rastišči opisanih dreves.

